

Til medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit

Dato: 14-02-2024
Sags nr.: 2024 - 3674

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
E-mail: asn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar på § 37 spørgsmål om justitsområdet og straffelov

Kære Anna Wangenheim

Du har i henhold til § 37 i Forretningsordenen for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut vedr. samarbejdet på justitsområdet og indførelse af en straffelov. Spørgsmålene er henvist til min besvarelse.

1. Hvilke initiativer vil Naalakkersuisut iværksætte for at sikre, at samarbejdet med Rigsmyndighederne på Justitsområdet bliver mere effektivt?

Svar:

Som udgangspunkt er der et godt samarbejde mellem embedsværket i Naalakkersuisut og embedsværket i Justitsministeriet.

Der laves en årlig samlet prioriteringsplan med ønsker fra departementer i Naalakkersuisut, og der er løbende statusmøder. Herudover har jeg anmodet om, at sagsgange og mødekadence i Rådet for Grønlands Retsvæsen effektiviseres, således at de årlige møder ikke bliver en flaskehals for fremdriften på justitsområdet, men kan fungere som et godt netværksforum for faglige drøftelser inden for justitsområdet. Dette er allerede i proces.

Naalakkersuisut har imidlertid gentagne gange udtrykt utilfredshed med, at de tiltag, som Naalakkersuisut ønsker gennemført er alt for længe undervejs. Senest har jeg på møde med justitsminister Peter Hummelgaard i januar i år understreget, at det er særdeles utilfredsstillende, at væsentlige og nødvendige lovgivningsmæssige tiltag udskydes på grund af ressourcemæssige udfordringer i ministeriet. Jeg opfordrede på mødet til, at der tilføres yderligere ressourcer til Nordatlantkontoret, så det efterslæb, der er ved at blive opbygget, kan nedbringes.

Naalakkersuisut vil fortsat have fokus på dette og vil i løbende dialog med Nordatlantkontoret følge status på tiltagene.

Endelig skal det nævnes, at det også er nødvendigt at være klar omkring Naalakkersuisuts prioriteringer og ønsker på justitsområdet. Derfor udgav Naalakkersuisut i 2017 og 2022 en samlet publikation over Naalakkersuisuts visioner og prioriteringer på justitsområdet. Det er tænkt som et dokument, der både er rettesnor for indsatsen på justitsområdet og som et dynamisk dokument, der jævnligt bør opdateres.

2. Vil Naalakkersuisut venligst fremsende både brev fra Justitsministeriet af 9. januar 2024 med titlen: ”Statusbrev årsskiftet 2023/24” samt Naalakkersuisuts svar hertil, der er omtalt i artiklen: “Naaja om justitstiltag: - Nedslående læsning” på Sermitsiaq.AG?

Svar:

Brevene er vedhæftet denne besvarelse, ligesom de tidligere er fremsendt til Inatsisartuts Lovudvalg. Brevet til Justitsministeriet er endvidere fremsendt til Folketingets Grønlandsudvalg, som har offentliggjort det på Folketingets hjemmeside.

3. Hvordan forholder Naalakkersuisut sig til at indføre en egentlig straffelov herhjemme?

Svar:

Kriminalloven minder på mange måder om den danske straffelov ved, at de fleste af de handlinger, der er strafbare ifølge den danske straffelov også er omfattet af kriminallovens bestemmelser.

Kriminalloven adskiller sig imidlertid fra straffeloven, når det kommer til, hvad reaktionen på en kriminel handling skal være. For det første opererer vi ikke med begrebet ”straf”, men foranstaltning, og der er ikke strafferammer i de enkelte bestemmelser. I stedet indeholder kriminalloven en sanktionsstige med forskellige typer af foranstaltninger, som retten kan vælge imellem. Det afspejler et andet syn på kriminalitet og straf end det, som kendes fra mange andre lande. Det betyder, at der skal reageres på kriminalitet, men at det skal ske med hensyntagen til både forbrydelsen og den person, der har begået kriminaliteten. Formålet er at medvirke til, at den dømte afholder sig fra ny kriminalitet. Altså resocialisering i modsætning til hævn/gengældelse.

Hovedformålet med denne tilgang har været at sikre, at dømte ikke begår ny kriminalitet. Tough-on-crime er den modsatte tilgang, hvor man slår hårdt ned på kriminalitet, og hvor straf også bruges som et afskrækkende instrument. Indtil videre er der ikke påvist succes med en tough-on-crime fokuseret tilgang, hvis målet er at forhindre recidiv. Spørgsmålet er, om frihedsberøvelse primært skal handle om at fjerne en gerningsperson fra samfundet, eller om man også ønsker, at gerningspersonen ændrer sig positivt under frihedsberøvelsen.

En anden forskel mellem straffeloven og kriminalloven er, at man ikke kan idømmes fængsel i Grønland, men anstaltsanbringelse. Det betyder, at man i langt de fleste tilfælde vil afsone i en åben anstalt, også hvis man er dømt for manddrab. Det er kun forvaringsdømte og tilbageholdte, der opholder sig i det lukkede afsnit i Anstalten i Nuuk.

Den nugældende kriminallov er blevet til på baggrund af et langvarigt kommissionsarbejde, hvor Retsvæsenkommissionens konklusioner er afspejlet i loven. Det er ikke Naalakkersuisuts opfattelse, at der er et klart og entydigt ønske i befolkningen om at erstatte kriminalloven med en straffelov, ej heller at det vil

være en løsning, der passer på vores udfordringer. Til gengæld er det Naalakkersuisuts opfattelse, at der er et ønske i befolkningen og blandt politikere for at diskutere de fremtidige rammer om vores justitsvæsen. Dette er en vigtig debat, der kræver grundighed og en faktabaseret tilgang. I svaret på spørgsmål 4 nævnes en undersøgelse, der skal sammenligne straffniveauer i hhv. Grønland og Danmark. Når den er tilendebragt, mener Naalakkersuisut, at der er grundlag for en dybere drøftelse i befolkningen om fremtidens indretning af justitsområdet, herunder foranstaltningsniveauer, formål med anbringelse i anstalt, nødvendige kompetencer på justitsområdet med videre. Drøftelser om indførelse af strafferammer vil naturligt indgå i en sådan debat.

a. Hvilke forberedelsesarbejder forventer Naalakkersuisut vil være nødvendige inden indførelse af en straffelov?

Svar:

Indførelse af en straffelov svarende til den danske vil selvsagt betyde en del lovgivningsmæssige ændringer, både i kriminallov, retsplejelov for Grønland og alle andre love, herunder et stort antal Inatsisartutlove, hvor kriminalloven er nævnt.

Herudover vil der være en række afledte konsekvenser af en ændring af kriminalloven, som navnlig vil være på området for fuldbyrdelse af den idømte foranstaltning/straf.

Ved en indførelse af straffeloven må man således forvente at få en stor kapacitetsmangel med deraf følgende lange ventelister til afsoning, hvis der bliver mulighed for fængselsstraffe indtil på livstid som i straffeloven.

Hvis man skulle anordne den danske straffelov herhjemme, ville det således kræve, at en del af kapaciteten i Kriminalforsorgen enten skulle overgå til at være lukkede afsnit, eller at der skulle opbygges mere lukket kapacitet. Det kræver nogle andre sikkerheds- og personaleforhold, hvorfor der må forventes en periode med opbygning og etablering af dette, således at der er mulighed for at afsone under samme vilkår, som man gør i Danmark.

b. Hvor lang tid vil Naalakkersuisut estimere, at dette forberedelsesarbejde vil tage?

Svar:

Justitsområdet er som bekendt et ansvar under Rigsmyndighederne, og det er ikke muligt for Naalakkersuisut at angive et estimat over, hvor længe forberedelsesarbejdet må antages at vare. Det må imidlertid forventes, at det vil tage en årrække at bygge den fornødne fængselskapacitet og rekruttere og uddanne de nødvendige personalemæssige ressourcer, også set i lyset af, hvor lang tid det tog at bygge den nuværende anstalt i Nuuk.

4. Kan Naalakkersuisut oplyse andet af interesse for sagen?

Svar:

Naalakkersuisut kan supplerende oplyse, at der er indgået en samarbejdsaftale med en forsker på Ilisimatusarfik, der skal undersøge ”Kriminalretlige domme, foranstaltninger og holdninger i Grønland”. Undersøgelsen skal give os et troværdigt billede af det aktuelle foranstaltningsniveau i Grønland samt befolkningens forventninger til foranstaltningsniveauet. En tidligere undersøgelse viste det paradoks, at deltagerne i undersøgelsen generelt troede, at foranstaltningsniveauet var lavere, end det reelt er. De fleste ville således dømme mildere, når de fik forelagt konkrete sager, end hvad domstolenes praksis var på det tidspunkt. Den nye undersøgelse forventes at kunne forelægges primo 2025, hvorefter den skal danne grundlag for de videre politiske drøftelser.

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

Dato: 9. januar 2024
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Rune Kistrup
Sagsnr.: 2024-00423
Dok.: 3117143

Statusbrev årsskiftet 2023/24

1. Justitsministeriet modtog i slutningen af maj 2021 en liste over sager på Justitsministeriets område vedrørende Grønland, som Naalakkersuisut ønskede prioriteret i 2021. Følgende kan oplyses om status på sagerne:

Fondsloven:

Sagen er færdigbehandlet.

Godkendelse af Grønland som sikkert tredjeland efter databeskyttelsesforordningen:

Sagen er under behandling, og der arbejdes på at afholde et møde med EU-Kommissionen om behovet for en tilstrækkelighedsafgørelse snarest, ligesom der er aftalt møder med Naalakkersuisut om sagen.

Bekendtgørelse om forsøgsordning med konfliktråd:

Et udkast til bekendtgørelse har været sendt i offentlig høring, men Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling og Inatsisartut har afgivet bemærkninger med ønsker om ændringer, som Justitsministeriet vil forholde sig til.

Ikraftsættelse af lov om internationale sikkerhedsrettigheder i flymateriel:

Grønlands Selvstyre har godkendt et udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om internationale sikkerhedsrettigheder i flymateriel. Anordningsudkastet forventes udstedt snarest muligt. Der pågår aktuelt – herunder i dialog med Udenrigsministeriet – en proces med at sikre, at Grønland bliver omfattet af Cape Town-konventionen og flymaterielprotokollen, herunder tidshorisonten herfor, idet tidspunktet herfor umiddelbart vurderes at have betydning for fastlæggelsen af anordningsudkastets ikrafttrædelsestidspunkt.

Ændring af våbenloven:

Justitsministeriet er i dialog med Departementet for Fiskeri og Fangst om udarbejdelse af et lovforslag. Justitsministeriet forventer at kunne forelægge et lovforslag for Grønlands Selvstyre inden sommerferien.

Indførelse af samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse:

Sagen er færdigbehandlet.

2. Justitsministeriet modtog i slutningen af januar 2022 en liste over sager på Justitsministeriets område vedrørende Grønland, som Naalakkersuisut ønskede prioriteret i 2022. Følgende kan oplyses om status på sagerne:

Indsættelse af en bestemmelse om psykisk vold i kriminalloven:

Sagen er færdigbehandlet.

Indsættelse af en bestemmelse om digital grooming i kriminalloven:

Grønlands Selvstyre har tilsluttet sig et lovforslag, som bl.a. indeholder en bestemmelse om digital grooming. Lovforslaget vil blive fremsat for Folketinget den 17. januar 2024 med henblik på ikrafttrædelse den 1. juli 2024.

Styrkelse af politiets muligheder for efterforskning af kriminalitet på internettet:

Justitsministeriet forelagde i sommeren 2023 et lovforslag om ændring af retsplejeloven for Grønlands Selvstyre. Lovforslaget blev imidlertid kun behandlet en gang af Inatsisartut i efteråret 2023. Justitsministeriet afventer selvstyrets udtalelse i sagen.

Ophævelse af det territoriale forbehold til Europarådets konvention af 1983 om overførsel af domfældte:

Sagen har været under behandling i Justitsministeriet, men der arbejdes ikke p.t. på sagen pga. andre indkomne sager.

Fastsættelse af målsætninger for sagsbehandlingstider i ambulante mentalundersøgelser:

Sagen er under behandling.

3. Justitsministeriet modtog i marts 2023 en liste over sager på Justitsministeriets område vedrørende Grønland, som Naalakkersuisut ønskede prioriteret i 2023. Følgende kan oplyses om status på sagerne:

Styrket indsats mod stalking - bestemmelse i kriminallov og ændringer i bortvisningslov som anbefalet af Rådet for Grønlands Retsvæsen:

Behandlingen af sagen er endnu ikke påbegyndt.

Styrket indsats mod seksuelle overgreb på børn - (voldtægt, hvis person over 22 har samleje med barn under 15) - bestemmelse i kriminallov og opdatering med de fem yderligere elementer af lovpakken vedr. digital grooming:

De ønskede lovændringer indgår i ovenfornævnte lovforslag om indsættelse af en bestemmelse om digital grooming i kriminalloven, hvilket vil blive fremsat for Folketinget den 17. januar 2024 med henblik på ikrafttrædelse den 1. juli 2024.

Etablering af en offerrådgivning, som man har i de øvrige politikredse:

Sagen er under behandling.

Grønlands Politis hjemmeside på grønlandsk:

Justitsministeriet har anmodet Rigspolitiet om at igangsætte et arbejde med at etablere en grønlandssproget version af Grønlands Politis hjemmeside. Det bemærkes, at det endnu er uafklaret, i hvilket omfang hjemmesiden kommer til at indeholde helt samme muligheder, som politiet i Danmarks hjemmeside.

Indsættelse af bestemmelse i kriminalloven om skærpende omstændigheder svarende til den danske straffelovs §81, således at bl.a. hadforbrydelser også kan blive omfattet:

Behandlingen af sagen er endnu ikke påbegyndt.

Grønlands tiltrædelse af Istanbulkonventionen:

Sagen har været under behandling i Justitsministeriet, men der arbejdes ikke p.t. på sagen pga. andre indkomne sager.

Overtagelse af formueretten:

Sagen er under behandling i Justitsministeriet.

Digital underskrift af juridiske dokumenter - bestemmelse i Retsplejelov for Grønland:

Behandlingen af sagen er endnu ikke påbegyndt. Justitsministeriet ønsker nærmere information om, hvilke bestemmelser der ønskes.

Opdatering af forbrugerbeskyttelseslovgivningen mhp. at tillade indgåelse af digitale aftaler mellem forbrugerne og virksomhederne.

Behandlingen af sagen er endnu ikke påbegyndt.

Krydsfladen mellem ansvaret for patienttransport og search and rescue (SAR):

Sagen er under behandling i Justitsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet, der har oplyst Departementet for Sundhed om, at de pågældende patienttransporter efter Justitsministeriets og Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er en del af sundhedsområdet, som er et hjemtaget område, og at ansvaret herfor derfor juridisk set påhviler sundhedsvæsenet i Grønland. Departementet for Sundhed har varslet et svar, som afventes.

Retsplejelovens bestemmelser vedr. behandling af civile sager (navnlig vedr. inkasso):

Justitsministeriet har sendt et udkast til lovforslag om behandlingen af inkassosager i præhøring hos Domstolsstyrelsen. Justitsministeriet forventer at kunne forelægge lovforslaget for selvstyret inden sommerferien.

Justitsministeriet modtog i september 2023 en anmodning fra Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling om udarbejdelse af et lovforslag om henvisning af principielle sager til behandling i landsretten i første instans. Et sådant lovforslag er udarbejdet, sendt i offentlig høring og forventes forelagt for selvstyret inden for et par uger. Justitsministeriet vil forsøge at fremme Naalakkersuisuts ønske om parallelbehandling i Inatsisartut og Folketinget.

4. Justitsministeriet arbejder herudover på en række andre lovforslag mv. for Grønland efter ønsker fra Naalakkersuisut eller de retshåndhævende myndigheder. Det gælder bl.a. et omfattende lovforslag om ændring af retsplejelovens regler om aktindsigt, kriminalprocessuelle tvangsindgreb, forkyndelse mv., et lovforslag, der skal indeholde de lovændringer, som kræves for at implementere flerårsaftalen for domstolene, ligesom Justitsministeriet har udarbejdet et lovforslag om forhøjelse af maksimumforanstaltningen efter kriminalloven.

Til justitsminister Peter Hummelgaard

Dato: 01-02-2024
Sags nr.: 2023 - 4040

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
E-mail: asn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Naalakkersuisuts prioriteringer på Justitsministeriets område for 2024

Indledningsvist vil jeg henvise til, at jeg flere gange tidligere har nævnt, at forbedringer og tiltag på justitsområdet i Danmark ikke bør være genstand for en årlig prioritering i Grønland.

Hvis den danske regering mener, hvad den siger om ligeværdighed inden for Rigsfællesskabet, må det være en naturlig del af gennemførelsen af tiltag i resten af riget, at de løbende forelægges for Naalakkersuisut og ikke afventer en årlig prioritering.

Jeg har derfor bedt om, at Grønland indtænkes løbende i alle forbedringer, og at der afsættes tilstrækkelige midler til, at der kan opnås den samme retssikkerhed og service for borgerne i Grønland som i Danmark

Justitsministeriet har den 9. januar 2024 fremsendt et brev med status på de punkter, som Naalakkersuisut har anmodet om at få prioriteret i 2021, 2022 og 2023, og det er nedslående læsning. Ud af de 11 ønskede indsatser for 2023, er alene 1 af disse nået så langt, at den har været forelagt Inatsisartut på efterårssamlingen 2023. Flere af indsatserne er angivet som "endnu ikke påbegyndt".

Naalakkersuisut skal endnu engang understrege, at det er vigtigt for Naalakkersuisut at præcisere, at Naalakkersuisut ikke kan acceptere, at væsentlige og nødvendige lovgivningsmæssige tiltag udskydes på grund af ressourcemæssige udfordringer i ministeriet. Jeg har så sent som på et møde i København den 17. januar 2024 opfordret til, at der tilføres yderligere ressourcer til Nordatlantkontoret, så det efterslæb, der er ved at blive opbygget, kan nedbringes.

I det lys har Naalakkersuisut besluttet alene at fremkomme med få yderligere ønsker til prioritering for 2024. Men det skal understreges, at det på den baggrund er en forudsætning, at arbejdet med de punkter, som Naalakkersuisut tidligere har ønsket prioriteret, og som endnu ikke er færdiggjort, fremskyndes.

Nye indsatser er følgende (i ikke-prioriteret rækkefølge):

- 1) Afdække omfanget af menneskehandel (trafficking)
- 2) Indsættelse af bestemmelse i kriminallov om tortur (som anbefalet af FN's komité mod tortur ved seneste eksamination)
- 3) Indførsel af bistandsadvokatordning

- 4) Revision af udgangsbekendtgørelsen
- 5) Ændring af reglerne om forældelse i kriminalloven (Departementet for Fiskeri og Fangst)
- 6) Ændring af bekendtgørelse af 8. februar 2010 om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland (rejsebekendtgørelsen) (Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø)
- 7) Anordning af seneste ændringer af konkursloven (Departementet for Finanser og Skatter)

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

Naaja H. Nathanielsen